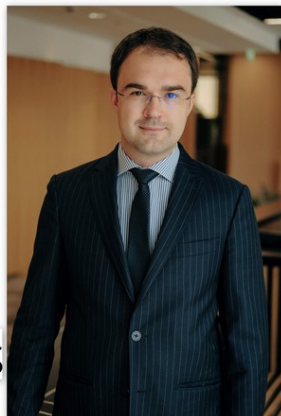

Ecotaxa pentru pungi de transport: o inițiativa salutară, demarată însă cu stângul

Reff | Associates

Legislația de mediu cunoaște modificări frecvente, uneori intempestive, și, nu de puține ori, discutabile din perspectiva efectelor obținute. Un bun exemplu este cel al ecotaxei. Până la jumătatea acestui an, operatorul economic care introducea pe piața pungi de cumpărături din plastic, cu mâner, plătea la Fondul pentru mediu suma de 0,1 lei/punga (ecotaxa). Aceasta trebuia inclusă în prețul pungii și recuperată de la consumator, astfel încât să se descurajeze consumul de pungi de acest tip. Ulterior, legislația a fost înasprită, însă modificările generează probleme importante tuturor părților implicate.

Astfel, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 50/2019, publicată în Monitorul Oficial în data de 2 iulie 2019, extinde aplicarea ecotaxei și la pungile de transport fără mâner (exceptate până atunci) și o majorează la 0,15 lei/bucată. Sunt exceptate de la ecotaxa pungile de transport din materiale care respectă standardul SR EN 13432:2002 (materiale biodegradabile și compostabile).

Extinderea ecotaxei pentru a descuraja și consumul de pungi de transport fără mâner este salutară, însă este defectuos modul intempestiv în care s-a realizat aceasta, fără o perioadă tranzitorie în care pungile comandate înainte de 2 iulie 2019 să poată fi introduse pe piața scutite de plata ecotaxei. Lipsa perioadei tranzitorii încalca prevederile legislației Uniunii Europene, jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și Constituția României. În plus, aduce prejudicii semnificative producătorilor și importatorilor care nu își mai pot valorifica marfa contractată/produsă înainte de 2 iulie 2019, dar neintrodusă încă pe piața din România.

Dincolo de problema legalității, se pune și problema echității: este corectă schimbarea legii de pe o zi pe alta fără oferirea unui termen de adaptare, cât timp nu exista nicio urgență reală? Evident, nu.

Continuăm tot cu stângul?

Perspectiva pare și mai sumbră dacă ne raportăm la proiectul de metodologie de calcul al ecotaxei. Problema principală este că acesta extinde aplicarea ecotaxei și la pungile de uz casnic care nu îndeplinesc în mod cumulativ următoarele condiții: (i) sunt ambalate sub forma de rolă a 25-100 de pungi; și (ii) fiecare punga poartă una din următoarele inscripții: „pungi pentru congelator”, „pungi de uz casnic” sau „pungi pentru sandwich”.

Practic, dacă proiectul este adoptat în forma actuală, consumatorul care dorește să cumpere pungi fără mâner pentru utilizare în scop personal (de exemplu, pentru pus legume la congelator, pentru pachetul cu masă pentru serviciu/școală etc.) va avea trei alternative în care, de fiecare dată, va pierde. Cum, de altfel, va pierde și producătorul/importatorul, pentru că nici versiunea curentă a proiectului nu prevede o perioadă tranzitorie, în care pungile de uz casnic comandate/produse până la intrarea în vigoare a ordinului să fie introduse pe piața fără ecotaxă.

Când cumpara pungi de uz casnic ce îndeplinesc cerințele proiectului, consumatorul va plăti mai mult, din cauza costurilor imprimării pe fiecare pungă cu cerneala care nu afectează sănătatea umană și a faptului că, înțelegem, grosimea pungilor trebuie să crească pentru a permite imprimarea individuală cu una din sintagmele permise de proiect.

Pentru pungile de uz casnic ce nu îndeplinesc cerințele restrictive ale proiectului, prețul devine prohibitiv, pentru că la costul pachetului se va adăuga și ecotaxa de 0,15 lei/pungă, adică un plus de 30 de lei la prețul unui pachet de 200 de pungi. Întrucât vorbim de un pachet care actualmente costă cel mult 5,5 lei, aplicarea ecotaxei va crește prețul de cel puțin șase ori.

Dacă optează să cumpere pungi de uz casnic din materiale biodegradabile și compostabile, consumatorul va trebui să plătească, înțelegem, de cel puțin patru ori mai mult decât pentru pungile care respectă restricțiile impuse de proiect, ca urmare a costurilor de producție mai ridicate decât ale pungilor clasice din plastic.

În prima situație nu pierde doar consumatorul, ci și mediul, pentru că nu scade cantitatea de plastic ce va deveni deșeu, ci ... crește. De ce? Pentru că se folosește material de confecționare a pungilor mai gros pentru a permite imprimarea, deci va rezulta mai mult deșeu după utilizarea pungilor. În plus, în lipsa unui studiu de impact premergător adoptării OUG 50/2019 și punerii în dezbatere a proiectului, nu ne este clar dacă există capacitățile necesare pentru compostarea pungilor care respectă standardele impuse, mai ales că unele pungi sunt compostabile numai industrial, nu și acasă.

Problema, însă, este nu numai una de inequitate, ci și de ilegalitate. Cel puțin pentru că un ordin de ministru nu poate completa o ordonanță a Guvernului. Din moment ce OUG 50/2019 prevede că ecotaxa se aplică la pungi de transport, care sunt pungi utilizate în comerț, un ordin de ministru nu poate extinde reglementarea și la pungi destinate utilizării casnice.

Care ar fi posibilă explicație a restricțiilor din proiect?

Explicația din spatele extinderii aplicării ecotaxei la pungile de uz casnic, care nu îndeplinesc condițiile menționate mai sus, pare a fi aceea că o serie de comercianți utilizează pungi de uz casnic în activități comerciale. Și, în acest fel, ar scăpa de aplicarea ecotaxei.

Chiar dacă această situație ar fi una reală, măsurile luate de autorități pentru a o combate trebuie să îndeplinească trei condiții pentru a fi legale: să fie nediscriminatorii, adecvate și să nu depășească ce este necesar pentru atingerea scopului urmărit. Fără a analiza primele două condiții, aplicarea ecotaxei la pungile de uz casnic excede, în mod clar, ce este necesar pentru a împiedica unii comercianți să se sustragă obligațiilor de plată a ecotaxei. Măsura suficientă ar fi controlarea și sancționarea comercianților frauduloși. Realitatea ne arată însă că, din păcate, verificarea respectării legislației privind pungile de transport nu a reprezentat o prioritate pentru toate autoritățile cu atribuții în domeniu. Edificator în acest sens este că la zece luni de la interzicerea comercializării pungilor de transport din plastic subțire și foarte subțire, cu mâner, acestea sunt încă utilizate din abundență în piețe și în micul comerț.

În plus, dincolo de problema legalității, se pune problema echității. De ce să plătească consumatorii pentru atitudinea incorectă a unor comercianți?

Ce facem în continuare?

Din fericire, aspectele de mai sus pot fi corectate, încă, dacă există voința administrativă și politică. Legea de aprobare a OUG 50/2019 este în procedura de legiferare în Parlament, iar proiectul încă nu a fost adoptat. Rămâne

de vazut cum fructificam șansa pe care încă o avem, de a ataca frontal problema, nu de a aduce „soluții” facile care lezează operatorii economici onești și populația.